5514 Ն. — 1885 ԱՊՐԻԼ 19 ՇԱԲԱԹ. ՍԷՆԷ 25 ԻՆՃԻ ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ. 1 ՄԱՅԻՍ 1885 — Ն. 5514

ԳԻՆԵԱԹԼԱՐ
Սէգէնիք Մէհիա 8
Ալթը այլըգ 4
Իկ այլըգ 2
Բոսթա իւճրէթի պիզէ այլա տիր։

20 ԲԱՐԱ.

Մասիսի Էջերեան

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻԵԱԶ ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
١٣٠١ ՆԻՍԱՆ ١٩ — ١٣٠٢ ՐԷՃԷՊ ١٦

ԻԼԱՆԱԹ
Իլանաթըն սաթըրը 40 բարա տըր։
Գալաթատա Իրսի խան Ն. 41

20 ԲԱՐԱ.

ԻԽԹԱՐ

Շիմտիեէ գատար « Բարսեղ Ց. Զամպագճբեան » նամը յլա խթիմալ իտէկիւմիշ օլտուղում իմզամբ, պունտան պէօյլէ թէպտիլ պիրլէ « Բարսեղ Գ. Սրվանձբեան » օլաճաղընտան, հերքէսին մալիմու օլմագ իւզրէ, իխթար ու իլան իտէրիզ։

ԲԱՐՍԵՂ Գ. ՍՐՎԱՆՁԲԵԱՆ

ԻՃՄԱԼԸ ԱՀՎԱԼ

—o—

Փարիստէ իճթիմա իտէն Սիւէիշ գանալը միւխթէլիթ գոմիսիոնու, մուամէլաթընա տէվամ իթմէքտէ տիր։

Մահը ճարինին նիհաեէթինէ տօղրու, գոմիսիոնուն լաեիհասը իքմալ օլունաճագ տըր։ Մէղքիւր գոմիսիոն մարիֆէթիլէ թանզի՞ օլունան մուգավէլէնամէ լաեիհասը, Պէրլին մուահէտէսինէ վագը իմզա իտէն տէվլէթլէրէ թէպլիղ օլունաճաղընտան, մէսէլէնին սէրիան ֆասլը իչին միւզաքէրաթքն պիր ան էվվել խիթամը մէկմուլ տուր։

Գահիրէտէն Իսմայիլեէեէ գատար օլան թաթլը սու գանալը, մէրպութ օլտուղու Սիւէեիշ գանալը կիպի, պիթարաֆ հալէ վագ օլունաճագ տըր։

Ֆրանսա, Թոնքին գրթասընէն իսթիլասը իչին պիր խայլի ֆէտաքեարլէգ իւթիւեաբ իթտիկի հալտէ, մահէլի մէզքիւրտէն վիրուտ իտիպ, ըէսմի զաղէթատա նէշը օլունան պագը բաբօրթօլարա նէզարէն, գրթայի մէզքիւրէտէն հասըլաթ ալընամաեաճաղը անկաշըմըշ տըր։

Թոնքինտէ պագը Ֆրանսըզ մէէմուրլարը իգամէ օլունուպ, Ֆրանսատան մուհաճիրլէր իսքեան օլունամաեաճագ տըր։ Թոնքինտէ խամ էյեա էհվէն օլտուղունտան, գրթայի մէզքիւրէեէ Ֆրանսըզ սանաիի գօլայլըգ իլէ նագլ օլունաճագ, էվ մաամուլաթ Ֆրանսաեա իտխալ օլունաճագ իսէ տէ, Ֆրանսատաքի էդպասը սանաիեէ պու մատտէ խայլի կիրան կէլէճէք տիր։

Թոնքինէ իտխալ օլունան Ֆրանսա էթթասընա կէլինճէ, եալընըզ Ֆրանսա ասկէրի իլէ պէրապէր պունան խատէմէ թարաֆընտան մուպաեա օլունմագտա տըր։

Ալթուն մատէնլէրի, հէնուզ Ֆրանսըզլարը զաղթընա տիւշմէէն մահէլէրտէ օլտուղունտան, օրալարն իսթիլասը տախի եիւզլէրճէ միլօն ֆրանգ սարֆընա թէվագգուֆ տէճէք տիր։

Թոնքին գրթասընտա բէք չօղ սէնէ մէվճուտ իսէ տէ, ախզ օլուաճագ վէրկիլէր, իտարէյի մահէլէեէ մէսարիֆինէ քիֆաեէթ իտէեճէք տիր։

Զինլիլէրին Թոնքին գրթասընը ախլիեէ իթմէկէ պաշլատըգլարը, ախիրէն խապէր ալընմըշ տըր։

Տէօրթ նէֆէր Զին մէէմուրու մայեէթլէրինտէ Իբի էվրօբալը պուլունտուղու հալտէ. Թոնքինտէքի Զին գոմանտանլարընա թախլիեէ էմրինի թէպլիղ իթմէք իւզրէ, Հանոյ նամ մահէլլէ մուվասէլէթ իթմիշլէր տիր։

Իշպու թախլիեէ, Ֆրանսա իլէ Զին պէյնինտէ միւնագտ մուգատտէմաթը սուլհյեէեէ թէվֆիղան, պիր միւտտէթի մուայեէնէտէ իճրա օլունաճագ տըր։

Թոնքինտէքի Ֆրանսա գոմանտանը Պէրիէր տը Լիլ, իբի գրթա պէեաննամէ նէշրէյլէ, պունտա 600 նէֆէր Ֆրանսա ասկէրինին, պին պաշը Տօմինէ գոմանտասընտա Թոն Քիւան նամ մահէլտէ, օթուղ այթը սաաթ գատար Զինին գուվվէյի քիւլիյեէսինէ մուգավէմէթ իթմէլէրինտէն, էվ տիկէրինտէ տախի, մարտըն իքինտէ, երկիրմի տէօրթ սաաթ մուհարէպտէն սօնրա, Զէվամագ նամ մահէլլին զապթընտան մաատտա, պէշ գրթա կամպօթուն, սուսուզ պիր տէրէտէն, միսլի նամէսպուգ պիր ֆէտաքեարլըգ իլէ չէքիլիպ, Թիւրան Քիւանտաքի Ֆրանսըզ ասկէրինին իմտատընա եէթիշիլմէսինտէն տօլաեը, պէեանը թէշէքքիւր օլունմուշ տուր։

ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

—o—

Լօնտրա, 30 ապրիլ

Թայմզտա օգունտուղունա կէօրէ, Բէնճէէ մէսէլէսի թէֆթիշի քէյֆիեէթի խարիճինտէ օլտուղու հալտէ, Ռուսիաեա մէնֆաաթլը սուրէթտէ, Ինկիլթէրրա թարաֆընտան, պիր հուտուտ թէսվիեէսի նիզամաթը թէքլիֆ օլունմուշ իսէ տէ, մէզքիւր թէքլիֆտէ, Ռուսիա թարաֆընտան, Հէրաթըն ասլա զապթ օլունմամասընը, պիր սուրէթի ճէլիտէ վատ իտիլմէսի տէ չարթ պէեան իտիլմիշ տիր։

Լօնտրա, 30 ապրիլ

Ժէնէրալ Լիւմտէն թարաֆընտան ալընան պիր թէլէկրաֆտան, Ռուսլարըն Մարիւշագը իշղալ իթմիշ օլմալարընըն ասլը օլմատըգը անկաշըմըշ տըր։

Բէլ Մէլ զաղէթասընըն գավլինճէ, սուլհուն պագասընա պիւյիւք իւմիտ պուլունմագտա օլուպ, էվ Ռուսիա իլէ Աֆղանիսթան պէյնինտէ թայեին օլունաճագ օլան հուտուտ մէսէլէսինտէ իսէ հիւսնի իթթիֆագ հասըլ օլաճագ տըր։

ՀԱՎԱՏԻԱԹ

—o—

Այտըն վիլայէթի տախիլինտէ քեային Պէրդամա դայիմմագամըզը, Պաեընաբը դայիմմագամը սապըգ հագգը էֆէնտիեէ. էվ Պաեընաբը դայիմմագամըզը տախի, Պէրդամա դայիմմագամը սապըգ թէվֆիգ պէյ թէվֆիհ պույրուլմուշ տուր։

—Պու կիւնքի ըէսմի պիր իլանտան անլաշըլըգընա կէօրէ, պունտան պէօյլէ վագըթը վագըթսըզ իլավէ նէշը օլունմասը պա էմրի ալի մէնն օլունմուշ տուր։

— Իրան տէվլէթի միւսթէշարը Ճէվատ խան իլէ Ինկիլթէրրա սէֆարէթի միւսթէշարը Մ. Վիլեամ Արթուր հաղարաթը, տիւնքի կիւն պապը ալիեէ կիտէրէք, խարիճիեէ միւսթէշարը Ֆախրի պէյ էֆէնտի հաղրէթլէրի իլէ միւլագաթ իթմիշլէր տիր։

—Պէյօղլու վէ Գալաթա մէհաֆիլինտէ կիչէն ադշամ, Ռուսիա իլէ Ինկիլթէրրա պէյնինտէ գաթի միւնասէպաթ օլունտուղու շաեի օլմուշ իսէ տէ, պունուն ասլը օլմաաբընը Իսթէրն էքսբրէս զաղէթասը եազըեօր։

Էվրօբատա էսհամըն թէնէզզիւլի իւզէրինէ Գալաթատա պիր թագըմ շաիեալար տէվէրան իթմիշ տիր։

Իլանը հարպ օլունտուղու հալտէ, թէնէզզիւլիւն տահա չօգ օլաճաղը տէրքեար օլուպ, գարշը զաղէթալարընըն բիվաեէթինէ նազարէն, բօլիթիգա ահվալի կէրէք Լօնտրա վէ կէրէք Բէթէրսպուրկտա խայլի ֆէնալաշըպ, խուսուսի թէլէկրաֆնամէլէրէ կէօրէ, Ռուսլարըն Հէրաթ իւզէրինէ եիւրիւտիւքլէրի, Մ. Կլատսթօն թարաֆընտան բարլամէնթօեա պէեան օլունմուշ տուր։

Լօրտ Կրանվիլ, Ռուսիա սաֆէրինին Ա.Ֆղան մէմալիքինտէն բիւճաթընը թալէպ իթտիկինտէն, Մ. Կիէրս տախի ճէվապէն, Ինկիլիզ սաֆէրինին հուտուտա ճիվարընտաքի մէվգընինտէն բիւճաթընը թալէպ իթմիշ տիր։

Ինկիլթէրրա, Ա.Ֆղանիսթան հուտուտու ատտ իթտիկի մահալլէրէ Ռուսիալըլարըն թէճավուզ իթմէմէլէրինի թալէպ իթմիշ իքէն, Ռուսլարըն պունու նազարը իթինաեա ալմաեըպ, Հէրաթ ճիվարընտա եէնիտէն պագը մէվգընի իշղալ իթտիքլէրի մուհագգագ կէօրիւնիւեօր։ Լօնտրատա միւդիմ պագը սիւֆէրաեը տուէլ, հարպըն մութլագ էլ զուհուր օլտուղունու հիւքիւմէթի մաթպուէլէրինէ իխպար իթմիշլէր տիր։

Իմարաթը հարպիեէտէն օլմագ իւզրէ, Ռուսիա իմբէրաթօրու, ասքէրին սէֆէր հալինէ վաղ օլունմասընը միւպէյեին պիր էմր նէշր իյէմիշ տիր։ (Թարէք)

—Պիր գաչ կիւն ադտէմ թէպտիլի ապ ու հավա զբմընտա Պիւեիւք ատաեա ադիմէթ իթմիշ օլան բրէնս Շարլ հաղրէթլէրինին, թէմամէն քէսպի սըհհէթ ու ադիեէթ իտէրէք, վալիտէյի միւհթէրէմէլէրի գրալիչա հաղրէթլէրի վէ պիրատէրի ալիէրի իլէ պիրլիքտէ, ատաեը մէզքիւրուն պագը շաեանը թէմաշա մահալլէրինի քէշթ ու կիւզար իթմիշ օլտուղլարը խապէր ալընմըշ տըր։

Բէնչէնպիհ կիւնիւ տախի գրալիչաեը միւշարիլէյհա հաղրէթլէրի, բիֆագաթլարընտա Ահմէտ Ալի բաշա վէ մապէյնի հիւմաեունի միւտիրի Ահմէտ պէյ էֆէնտի պուլունտուղու հալտէ վաբօրը մախսուս իլէ Գիւեիւք ատատան հարէքէթլէ, Գատը քէօեիւնէ ադիմէթ, վէ պագը մահէլլէրի տօլաշմըշլար տըր։ Գրալիչա հաղրէթլէրի Գատը քէօյ իսկէլէսինէ չըգտըգտա, պէլէտիեէ մէէմուրինի թարաֆընտան իսկէլէտէ իսթիգպալ օլունտուղու կիպի, ասաքիրի նիզամիեէ վէ ժանտարմա էֆրատը տախի սաֆպէսթէյի սէլամ օլտուգլարը, վէ միւթէպէրանը էհալի տախի կիւզէրկեահլարընտա պուլունտուգլարը հալտէ, ճիւմլէսինէ տէ պաշգա պաշգա սէլամ վէրմիշլէր, վէ պէլէտիեէ ըէյիսի պէյ էֆէնտիեի սուրէթի մախսուսէտէ թալթիֆ իլէ, էօյլէ պիր կիւզել մէվգըին ըէյիսի պուլունտուգլարը վէ քէնտիլէրինի պու սուրէթլէ գապուլ իթտիքլէրի իչին պէեանը մահզուզիեէթ պուեուրմուշլար տըր։

Միւշարիլէյհա հաղրէթլէրի, մախտումլէրի իլէ պիրլիքտէ պիւյիւք ատատա Մ. Ֆոլցուն խանէսինտէ պուլունմագտա օլուպ, ըսթապլը ամիրէտէն բիւքիւպլէրինէ թախսիս օլունան արապալարընը ատաեա իզամ օլունտուղու կիպի, թէրսանէյի ամիրէտէն թախսիս գելընան պիր վաբօր տախի իսթիմ իւզէրինտէ պուլունմագտա տըր։

Զաթը հաղրէթի բաշիշահի, հէր կիւն միւսաֆիրի ճէնապը վէլի իւլ նամիլէրինին խաթըրլարընը իսթիֆսար պուեուրմագտա տըրլար։

Գրալիչաեը միւշարիլէյհա հաղրէթլէրինին մայեէթլէրինէ թախսիս իտիլմէք իւզրէ ատատա պագը խանէլէր քիրալանմըշ վէ Շէհր էմինի Մաղհար բաշա հաղրէթլէրի, ատատաքի սօգագլարը տէրհալ թամիր իթտիրմիշլէր տիր։

ՍԱՐՍԱՖԻՅԷԷ

—o—

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհամը Ռումում (Տ Սէրի)	15-38
» « ապրիլ 19 սապահ աչ.	16- 2
» » էն եիւքսէք	16- 4
» » էն աշաղը	16- 2
» » սաաթ 5 տէ	16- 4
Ս. Սէրի Ինկիլիզ լիրասը	27-20
Բ. » » »	16-15
Գ. » Օսմանլը լիրասը	16-
Իւնիֆիէ	67-20
Բումիլի շըմէնտըֆէր	59-
Բաբօր ղուրուշ	—
Հավալէսիզ »	50-
Ադճէ ֆայիզի »	7-

ԱԶԳԱՅԻՆ

—o—

Կրօնական ժողով թարաֆքնտան կերէք պուրատաքի քիլիսէլերէ, կէրէք թաշրալարտաքի առաջնորդ-լուգլարա, վէ կերէք Սիս կաթողի-կոսու հաղրէթլէրինէ, պունտան պէօյլէ Ս. Պատարագ վագթինտէ, Ամէն. Պատրիարք Սրբազան հաղ-րէթլէրինին իսմի շէրիֆլէրինին զիքր օլունմասը էլզէմիյէթի խապէր վի-րիլմիշ տիր։ —

Զարշէմպիհ կիւնիւ Քաղաքական ժողով աղալարը Սրբազան Պատրի-արք Հայր հուզուրունտա, ագտը մէճլիս իտէրէք, պազը միւզաքէ-բաթտա պուլունմուշլար տըր։

—

Ուսումնական խորհուրդ տախի եէվմի մէզպուրտէ բաթրիգխանէտէ ագտը մէճլիս իտէրէք, ումում մէք-թէպլէր հագդընտա իթթիխազ օ-լունաճագ ուսուլին թէֆթիշիյլէ մէշ-ղուլ օլտուգտան սօնրա, Սրբազան Պատրիարք հաղրէթլէրի հուզուրու-նա չըգարագ, մէրասիմի թէպրիքի իֆա իյլէմիշլէր, վէ պատէհու կի-տիպ Մայր վարժարանըն հալինի կէօր-տէն կէշիրէրէք, պէեանը մէճմու-նիյէթ իթմիշլէր տիր։

—

Սրբազան Պատրիարք հաղրէթլէրի, Իզմիրտէ Սպարթալեան Յովհաննէս էֆէնտի հաղրէթլէրի թարաֆընտան վերիլէն զիեաֆէթտէ պուլունտու-ղունտա, վէ պիր արալըգ Երուսաղէմին պօրճունուն թէէտիյէսինէ տայիր սէօհպէթ աչըլըգընտա, էֆէնտիի միւմայիլէյհ հաղրէթլէրի թարաֆը-տան իթա պույրուլան պիր ճէվապ վէ պիր իմիտ, զիեատէսիյլէ շայ-եանը թէշէքքիւր վէ սիթայիշ պու-լունմուշ իսէ տէ, հայբ՛ի քի, քէն-տիլէրի միսիլու պիր զաթը ֆազի-լէթսիմաթ վէ սահիհէն միլլէթբեր-տիլէրի միսիլու պիր զաթը ֆազի-լէթսիմաթ վէ սահիհէն միլլէթբեր-վէր, միլլէթիմիզտէ տէկիլ տօգուզ նէֆէր տահա, իլլա իբի նէֆէր տա-հա պուլունմասընա իմիտ պուլուն-մատըգընտան, մէզքիւր համիյէթին հուսուլի միւմքին օլամաեաճագ տըր. չէօյլէ քի, Սպարթալեան էֆէնտի հաղրէթլէրի, Սրբազան Պատրիարք Հայր հաղրէթլէրինէ, «Երուսաղէ-մին 40 պին լիրա պօրճունուն թէս-լիյէսի իչին, էօյլէ դըրդ պինլերճէ քէսանէ միւրաճաաթ օլունմագտէն, վէ սէնէլէր կէչիրիլմէքտէն իսէ, է-կերչի տէօրտէր պին լիրա հիմմէթ իտէճէք, միլլէթիմիզ տէ տօգուզ նէֆէր զէվաթը համիյէթքեար պու-լունաճագ օլուր իսէ, տէօրթ պին լիրա իթասընա չիմտիտէն հաղը պուլունմագտաեըմ» տէմիշ տիր։

Էֆէնտիի միւմայիլէյհ հաղրէթլէ-րինին պու սախավէթինի, պունտան չէնտ սէնէ էվվէլ, Մանչէսթէրտէն աճիղլէրինէ տախի թահրիրէ հիմմէթ իթտիքլէրի, վէ պիզիմ տէ օլ վա-գթլարտա նէշը իյլէտիկիմիզ այնի մաէլտէ պիր արզուլի մէմտուհլարը, քեամիլէն թաստիգ վէ իսպաթ իյլէ-մէքտէ տիր։ —

Մա մէճմունիյէէ տիւնքի Հայրե-նիքտէ օգունտուզունա կէօրէ, Զա-թը չէվքէթսիմաթը հաղրէթի Փա-տիշահիլէրի թարաֆընտան, Տատ-եան Յարութիւն պէյ հաղրէթլէրի քէրիմէյի միւհթէրէմլէրի օրուպ, վէ հարէմի Հիւմայունէ թէրճէմանը օլմաղա միւշէրրէֆէ պուլունան օ-րիորդ Եւգինէէ, մուրասսա պիր միտալեան իհսան պույրուլմուշ տուր։

—

Փրկիչ Հոգաբարձութիւնու աղա-լարը էֆէնտիլէրտէն պաղրլար Ս. Պատրիարք հաղրէթլէրինէ կիտէրէք ըէսմի թէպրիքի իճրա իթտիքտէն պաշգա, մէղքիւր խայրաթխանէէնին եօրթուսու կիւնիւ թէշրիֆ իլէ, Ս. Պատարագ թագտիս իյլէմէսինի տէ ըէճա իյլէմիշլէր տիր։

—

Մայր եկեղեցի դպիրլերի սրբազան Պատրիարք հաղրէթլէրինի թէպրիք իթտիքտէն սօնրա, քէնտի թարի-գաթլարը միւէսսիսի պուլունան զա-թըն բուհու իչին, միւթատտէն օլ-տուղու իւզրէ, պու բազար կիւնիւ Ս. Պատարագ թագտիս իյլէմէսինի ըէճա իթմիշլէր, վէ շաբաթ կիւնիւ գարարը գաթիսի ճէվապընը ալա-ճագլարը ճէվապընը ալմըշլար տըր։

—

Թօգաթ առաջնորդու Գեր. Ներ-սէս Ծ. վարդապետ, պու հաֆթա, զաթէն իշար օլունտուղու իւզրէ ավ-տէթ իթմիշ տիր։

ԳԱՑՕՒՐԻՑԵՏՆԷՆ ՄԷԹՈՒՊ

. . . Մուէլլիֆ.

Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիսի մէք-թէպի հոգաբարձութիւնու թարա-ֆընտան մէրսուլ, վէ ճէրիտէյի միւ-թէպէրինիզին 5491 ինճի նիւմէրօ-սունտա միւնտէրիճ պիր մէքթու-պուն զիյրինտէ իթմիշ օլտուղունուզ միւթալաաթը ալիյէէնիզտէն, Կիւմ-շեան Յովհաննէս էֆէնտի թարաֆըն-տան վարիտաթը իհտա օլունան էմ-լաքտան, սէնէվի 30-35 լիրա, ե-կեղեցիմիզէ վերիլէօր կիպի անյա-շըլմագտա իտի։

Ֆագաթ, մէզքիւր էմլաք, հա-գըդաթէն մէքթէպիմիզէ իհտա օ-լունմուշ իսէտէ, պու կիւնէ տէկին, հէյեթի աճիզանէմիզէ, հապպէի վահիտէ իթա օլունմամըշ օլուպ, Կիւմշեան էֆէնտի թարաֆընտան թայէին օլունան զէվաթ, մէզքիւր էմլաքըն իրատընը ալմագտա օլտուգ-լարընտան, թասհիհի քէյֆիյէթէ իպթիտար օլունտու։

Ի Դիմաց Թաղ. խորհրդոյ

Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Կեսարիոյ

Ատենադպիր Վասն Ատենապետի

Բարեկ Բէլէկեան Կարապետ Լեւէնեան

1885 Ապրիլ 9 Դայսէրի

ՇԱՊԻՆ ԴԱՐԱՀԻՍԱՐՅԱՆ ՄԷԹՈՒՊ

. . . Խմբագիր

Յանուն ազգութեան և յանուն արդարութեան հաճեցէք հիւրընկա-լել ներկայս Ձեր աղգօգուտ թեր-թերէն միոյն մէջ և ճշմարտասէր խորհրդածութեանցդ յաւելմամբ պարզել փութով ի լուր հանրային դատաստանի և պաշտպանել մեր երաւունք, որ Պատրիարքարանի կող-մէն զրկանաց ենթարկեալ է։

Դեր. Պետրոս վարդապետ Ներ-կարարեան՝ քաղաքիս Առաջնորդն՝ թէպէտ պարզ և բարեսիրտ եկե-ղեցական մը, բայց Առաջնորդական բարձր հանգամանքներէ ու հովու-ութեան և ինամածութեան անհրա-ժեշտ յատկութիւններէ զուրկ լինե-լով, տեղւոյս Սահմանադրական ժո-ղովոց լուծման և մեծամեծ դժտու-թեանց պատճառ եղաւ. «Ես ժողո-վրդական վարդապետ եմ» պօռա-լով երևելեաց ու ժողովրդականաց մէջ խռովութիւն սերմանեց և կո-րըստաբեր երկպառակութեամբք խե՛ղճ ժողովրդեան տունն աւերեց ու խաղաղ կեանքն վրդովեց, «Ես միապետականութիւնն պիտի ջնջեմ» դոռալով՝ ժողովականաց վարկն, ազդեցութիւնն և պատիւն յանիրաւի հարուածեց, և այսպէս զամեն ինչ տապալելով հասաւ իւր ազդամիտ նպատակին։ Եկեղեցական խնդար-մանց ու անթուելի զեղծմանց հան-դիսատես և որ ճշմարիտն է քա-ջալերիչ եղաւ, զի իւր սկզբունքն էր «անկեա՛լ եկեղեցականութիւնը պաշտպանել ողջամիտ ժողովրդեան լեզուն սանձելով և դգացումն խեղ-դելով.» վարժարանաց սպառնացող վտանգներուն ամենայն անտարբե-րութեամբ կը լռէր և Յովհաննեան քնէն ծանրացած չէր սթափեր, մի-այն իւր հանգիստն ու փառքն կը մտածէր, ինչպէս նաև առանց Պատ-րիարքական հրամանագրի անցեալ տարի ալ ուղևորեցաւ ի Ս. Էջմիա-ծին եպիսկոպոսնալու ջերմ անձկա-նօք, մինչդեռ հոս իւր ժողովուրդն հազար ու մէկ վշտաց տակ կը տա-ռապէր, և անտի ամօթահար յետս դառնալով՝ կը պարծէր թէ «կաթո-ղիկոսն զիս եպիսկոպոս չօծեց նէ, զոնէ ես իւր թաղման օծումը կա-տարեցի, և.ն. և.ն.» Յետոյ առանց ժողովականաց գիտութեան մեկնե-ցաւ ի Սեբաստիա և անդանօր վայ-րապար կռիւներ յարուցանելուն հա-մար վեմ. կուսակալին կողմէն յան-դիմանուեցաւ և անպատիւ դարձաւ հոս։ Ահաւասիկ տարի մ՚ալ է, որ Ս. Եկեղեցին ողբալի՛ վիճակի մատ-նած և վարժարաններն ցաւագին կացութեան ենթարկած, Ազգ. ժո-ղովներն ցիր ու ցան ըրած, ժողո-վրդեան ու իր կարևոր և ազդեցիկ երեւելեացը խաղաղութիւնն ու հան-գիստն խռոված ու ներդաշնակու-թեան թելն խզած, և հոգեւոր հօ-տըն իսպառ անմխիթար թողած ու առանձնացած է ի վանս Ս. Առաքե-լոց քաղաքիս ուրն ժամ հեռի, և Աշխարհօվայի միամիտ ժողովուրդն կը կեղեքէ ոչխար, փայտ, ցորեան, դրամ և.ն. խլելով, և կը քարոզէ թէ «գաւառական անտուկին ոև է ժա-մանակ ստակ չը վճարէք, զի քաղա-քացիք կը մնան. ինձ վճարեցէք որ վանքերնիդ չիններմ.» Խե՛ղճ ժողո-վուրդ, չը մտածեր թէ յօգուտ ազ-գի՞ն, թէ ի հանգիստ Պետրոս վար-դապետի են այդ ձեռնարկք. չը խորհիր թէ՝ Ազգն՝ բանիբուն առաջ-նորդներու, անձնուէր հովիւներու և խնամատար հարց պէտքն ունի, և ոչ թէ վանականներու։

Պետրոս վարդապետի մի ընթացքն եւս լսեցէ՛ք և դատեցէ՛ք, 1884 մարտ 20 ի օրն քաղաքիս մէկ ու կէս ժամ հեռի Զըրտբխի գիւղի մէջ պաշ-տօն վարող Նշան անուն չը քահանայն՝ մի սարսափելի և անօրինակ անբա-րոյականութեա՛ն մէջ խայտառակ-ուելով արտաքսուեցաւ, այս «ԲՈՒՐԵԱՆ հբէշն՝ Բաւչարար Պետրոս վարդապետի քղանցից տակ ծածկուեցաւ. և որովհետեւ ազատ և միահեծան իշխանն էր կապելոյ և արձակելոյ՝ սրբացոյց այդ սոսկալի հրէշն և Հայկական մէկ Սրբազան Տաճարէն արտաքսեալ մը, ուրիշ Սրբազան Տաճարի մը մէջ ապաստանելու խնամ տարաւ, զի յատուկ յանձնարարականներով խրկեց զայն ի Պաթում, ուր անխղճօրէն կը քարոզէ հանայագործէ ցարդ, և որոյ մասին Զըրտբխի գիւղի Թաղ. խորհուրդն ալ պաշտօնապէս բողոքած էր տեղւոյս անուանական Կրօն. Ժողովոյն և առ ի չգոյէ օրինական ժողովոյ այդ բողոքն ներկայացուեցաւ Պոլսոյ Պատկառ. վարչութեան Տրն տես. Պատուարժ. խորհրդոյ անդամ Մեծ. Միքայէլ էֆէնտի Սարրաֆեա-նի, երբ ասկէց կ՚անցնէր ի Կ. Պոլիս դառնալուն ատենը. Սարրաֆեա-էֆէնտին ալ՝ առանձին քննութեան կանչեց նոյն հրէշ ՀԱՆԱՅԻ, և խնդ-րոյն տեղեկանալով՝ ինքն ալ սա-սափահար մնաց, և այն պաշտօնա-կան բողոքն ալ տարաւ ի Կ. Պոլիս վստահ եմք թէ ներկայացոյց ի Պա-տրիարքարան։ Ամենեց քիչ վերջն՝ ա-տի պաշտօնական նամակներ ալ գ-նացին ի Պատրիարքարան՝ թէ սարսափելի՝ անբարոյականութեան դէպքին նկատմամբ և թէ Պետ-վարդապետի պաշտպանողական բ-թացիցը և այդ հրէշի սրբացուցման վրայ... սակայն Պատրիարքարան Ազգ. լրագրաց միջոցաւ ի պաշտ-յայտարարեց թէ «այսուհետեւ ա-պաշտօն նամակներ՝ բնաւ ուշադ-թեան պիտի չառնուին», ահաւասիկ ազգին օգտակա՛ր գործողութ-մէկ տեսակն եւս՝ որ քիչ մը քիչ գ-մանք չը պատճառեր մեզ, և առ-կը տայ մեզ հարցանել՝ թէ քանի-քաղաքի մը մէջ պաշտօնական մ-մինք՝ կամ Սահմանադրութիւն կայ-ն, ինչ միջոցաւ դիմել պէտք-ի Պատրիարքարան, հանրագրեր-ժողովրդական աղմկալից փոթո-ներո՞վ, թէ լռին ու երաշխաւոր-անհատական նամակներով. ա-զարմանալին սա է, որ պատրի-քարանն այդ սարսափելի՝ անբա-յականութեան առթիւ Պետրոս վ-դապետէն բացատրութիւն կ՚ուզ-մինչդեռ անկեց բողոք եղած է իր-պաշտպանելուն համար. ինչ հ-Պետրոս վարդապետէն կամ յ-մէ ումեքէ քննել՝ քանի որ Ս-բաֆեան էֆէնտիի յանձնուած պ-տօնական բողոքագիրն՝ և նորա-ռած քննութիւններն՝ Պատրիարք-բանի աչաց առջեւն են։ Պատ-արքարանը ալ՝ ինչ կ՚ուզէ մեզնէ-բանի կ՚սպասէ, անպաշտօն նամ-մակներ թէպէտ գնացին, բայց-լորն ալ իրենց ստուգութեանը-հաւատարմութեանը համար ե-խաւորեալ էին, Գրհորի վարժա-տական խումբն ալ՝ մի ընդարձա-սրտաճմլիկ տեղեկագիր զրկեց-ւառ. Երեսփ. Ժողովոյ գիւանն-ունցեալ հոկտեմ. ու նոյեմ. ամ-րու մէջ երկոյս տեղեկագրեց-քիս անկերպարան վիճակն և-փոյթ դարման խնդրեց։

Տատրիարքարանն և Կրօն. ժ-վըն ինչո՞ւ չ՚են հաճիր իրը-խնամատար լսել թշուառ. Շ. Դ-հիսարցոյն բողոքներն և երեք հ-ըէն աւելի անտէ՛ր հայերու-պատասխանատուութենէն չ՚են-կար։ Ի՞սէ՛ր ճշմարտութեան հ-

ցէ՛ք իրենց գթալից ուշադրութիւնն հրաւիրել այս խե՛ղճ ժողովրդեան վրայ, ապա թէ ո՛չ պատրաստ եմք ի հրապարակ ելնել՝ և դաղտնիքներու վարագոյրն պարդել ի տե՛ս աշխարհի։

* * *

1885 ապրիլ 3 Նապլն Գարահիսար.

Պալէատէքի միքիոուպուն պաղը նօգթալարը պիդէ շիւբհէլիճէ վէ եախօտ էհէմմիյեէթսիզճէ կէօրիւնմէքտէ իսէտէ, պաղը նօգթալարընտատա պիւյիւք սահիհլիք վէ շայեանը էհէմմիյեէթ հալէր կէօրիւլմէքտէ օլտուղունտան, կէրէք կրօնական ժողովուն վէ կէրէք քաղ. ժողովուն նազարը տիգգաթլարընը տավէթիտերիզ, ղիրա, հէր նասլլտա օլսա շու սահիհ տիր քի, պուրատա օլտուղու կիպի, հէր թարաֆտա, միլէթիմիզ իտարէսինտէ բէք ֆէնա պիր պօզուգլուգ հիւքմ իթմէքտէ տիր, հիշ պիր նիզամ ինթիզամ վէ ըսպըթա գալմամըշ տըր, վէ պէօյլէճէ պիրազ վագըթ տահա տէվամ իտէր իսէ, արթըգ անտէն սօնրա իսլահըտա միւմքին օլամաեաճաղ տըր։

Ումարըզ քի ամեն. սրբազան Պատրիարք հազրէթլէրի, իշպու Նապլն Գարահիսար իշինին թէֆթիշինի տախի, իլք իշլէրտէն պիրի սըրասընտա օլարադ, իճրայէ հիմմէթ պուեուրաճաղ տըր։

ՍԸՀՀԷԹԻ ՈՒՄՈՒՄԻՑԵԷՆԻՆ ՏԻՒՇՄԷՆԼԷՐԻ ՊԱԼՕԼԱՐ ՎԷ ԻԼՄԻ ՀԸՑԱՁ ԻԻԼ ՍԸՀՀԷ

(5513 Ն՝-ՈՒԷԳՐԷՆ պ-էբ-ՒԷ)

Պինապէրին, սէօզիւմիւզիւ հբրս վէ արզուլի զապիհէ վէ վահշիեանէեի իճրա իտէն զէվճէ յնէ խիթապէն պէեան իտէրիզ քի, զէվճէ յնին կէրէք եէքտիկէրլերի վէ կէրէք էվլատլարը մուվաճէհէսինտէ միւքէլլէֆ պուլունտուգլարը վազյիֆ վէ մէէսուլիյեէթ, վէ կէրէք ճէնապը Հագգըն հուզուրունտա, վէ կէրէք ումումի հէյեէթի իճթիմայիյէ լինտինտէ բէք միհիմմ օլտուղու կիպի, զէվճէյնին հուսուլի բէֆահիյեէթ, վէ էվլատլարընընն էմրի հիւսնի թաալիմ վէ թէրպիյեէլերի, վէլհասրլ մէնսուպ օլտուգլարը աեալի խալգընն հուզուր ու սէատէթի հալլերի, վէ քեաֆիֆէյի թարագգըյեաթ իշին իճրայի լիճապը եօլունտա սարֆը մէսաի վէ լիգտամաթտա պուլունաճաղ եէրտէ, զէվճէ վէ էվլատլարընընն էմվալինտէն սիրգաթ իտէրճէսինէ, էզվաղ ու սէֆահաթը գապիհէ վէ քէրիհէ եօլունտա սարֆ վէ խթիհլաք իտէն զէվճէյն, նէֆրէթի ումումիյեէեի ճալիպ, վէ շու հալտէ զէվճէյնի մէրգումէ, ումում ճէմիյեէթի իճթիմայիյեէեէ պիր պարը աղիմ օլմա՞զ մը։ Շուրաճըզտա, պիր ճիհէթի վարիտի խաթըր օլտուր քի, անընտա պահսընտան կէրի տուրամաեըզ. չէօյլէ քի, պիր խայլի միւթէէհհիլ օլան քէսան, զէվճէ վէ էվլատլարընը ինֆաղ ու թէսրիր իթմէք իչին, տօղրուտան տօղրուեա խանէլէրինէ ավտէթ վէ բիւճու իտէճէք եէրտէ, զանն իտէրսին քի, միւնֆէրիտէն (այրըճա) եաշամաղտա տըրլար կիպի, զէվճէ վէ էվլատը մասումէլէրինի նիսեան ու ֆիրամուշ իտէրճէսինէ, կիճէնին սաաթ տէօրթ վէ եա պէշինէ տէկին խարիճտէ թէֆէրրիւճկեահլէրտէ, վէ գահվէխանէ վէ մէյխանէլէրտէ, զարիգի լիւճճէյի էզվաղ ու սէֆահաթը քէրիհէ օլարադ, իհթիեաճաթը պէյթիյեէլէրի իչին խանէլէրինէ կէօթիւրմէքտէ օլտուգլարը մէէքիւլաթ վէ եա մէչրուպաթը, խարիճտէ մէզէ մագամընտա զայ ու թէլէֆ իթմէքտէ օլտուգլարը, մուճիպի թէէսսիֆ օլան մէվատտէն տիր։

Հալաթը բիւր մէյալը մէզքիւրէնին քեաֆէսի տախի միւսքիրաթ իսթիմալի ատէթի քէրիհէ վէ գապիհէսի նէթայիճինտէն մաատուտ պուլունմազլէ, պու վէճճէլէ պիր վազիֆէյի զարուրիյեէ իլէ տահա միւքէլլէֆ օլուպ, պու խուսուստա տիյէճէկիմիզի, նիւսուխու աթիյեէմիզտէ «Միւսքիրաթ» սէրլէվհասը թահթընտա պիր պէնտի մախսուսլա զիքր ու տէրճ իտէճէկիմիզտէն, պիզ եինէ մէսէլէյի մէվզուամըզը պահս ու պէեանընա տէվամ իտէրիզ։

Զէվճէ վէ էվլատլարընընն գօլլարընտան թութուպ պէրապէրճէ պալօեա կէօթիւրէն քիմսէեէ, նէ՞ իւնվան վիրիլէպիլիր. վէ շու հալ նէե՞ի միւտէլլիլ տիր։ Մէէլուֆ օլտուգլարը ախլագը գապիհէ վէ քէրիհէլէրի սայիզ ասքյլա, աեալի մէնսուպէլէրինի քեամիլէն թախրիպ ու իզալէ, վէ պինաէն ալէյհ, ճէմիյեէթի պէշէրիյեէնին ահվալը պէյթիյեէ վէ զէվճիյեէլէրինի թէզալիլ, վէլհասրլ, սէֆալէթի ումումիյեէեի տայի օլան քէսանը, Ի՞նչ թէվսիմ իթմէք ճայիզ տէկի՞մի տիր։

Պալօ վէ էմնալի թէֆէրրիւճկեահլարա միւրաճաաթ իտէն քէսանընն տիւշար օլտուգլարը մազարրը մանէ. վիյեէնին քեաֆֆէսինի տախի եէկեան եէկեան թաատատ ու պէեան իթմէք լազըմ կէլտիքտէ, էճլատը (ճիլալէր) միւթէատտիտ քիֆայէթ իթմէեէճէկինտէն պաշգա, պէլքի տէ, էքսէր քէսանընն ատէմի հօշնուտիսինի տայի օլաճաղը, վէ էհալինին պու միսիլլիւ պէնտլէր գրսաթ վէ միւթալաասընա մէէնուս օլմասըզլարը, վէ տիկէր թարաֆտան տահի, պալօլարընն պու տէրէճէ մազարրը վէխիմէեի տայի իտու կինէ մաղնա օլմագ իսթէմէեէճէքլէրինատէն տօլաեը, թաստիյեաթը ումումիյեէեի մուճիպ օլմամագ իչին, պիլա իհթիեար, պու խուսուստա խաթմի քէլամ իտէճէկիզ։ Պինապէրին, մուսիրրէն պէեան իտէրիզ քի, պալօ պիր աեալընն ատապընը իֆսատ, վէ պինաէն ալէյհ աեալը մէզքիւրէնին քեամիլէն մահվ ու խարապընը մուճիպ օլտուղունտան, էֆրատը էհալի, մուաշիրէթ վէ սէֆահաթը քէրիհէ վէ գապիհէտէն ֆէրաղաթ լիթմէտիքճէ, վէ ճէհալէթ տախի, սէրպէսթիյեէթ, վէ թապիրի ախէրլէ, քիւսթագլըգլա պէրապէր վագը օլտուգճա, շու հալի խարապիյեէթին, ումում հէյեէթի իճթիմայիյեէ էֆրատընը իսթիլա իտէճէկի, բէք մուհագգադ տըր։

Շու հալտէ, պիր քիմսէ, ասհապը աեալտէն օլուպ տա, ագշամ թաամընը լիթտիկինի միւթէագգըպ, զէվճէ վէ էվլատլարընը խանէլէրինտէ թէրքլէ, սէյր ու թէֆէրրիւճ իչին, պալօ վէ էմնալի մահալլաթա միւրաճաաթ իթտիկի թագտիրտէ, պու միսիլլու աթվար ու հարաքեաթը իթթիխազ իտէն քիմսէտէն, նէ՞ մէէմուլ օլունապիլիր. մէրգումուն էվլատլարը, պալիզ իսէլէր, անլէրին տախի խանէլէրինտէն պիլ միւֆարէգա, արզու իթտիքլէրի մահալլաթա կիտէճէքլէրի շիւբհէսիզ օլուպ, մէրգումուն զէվճէսի, հատտի զաթինտէ սրտգ ու սատագաթլա միւթաարֆա օլտուղու հալտէ, քէմալի էլէմ ու քէտուրէթ վէ ատէմի թէհամիւլ իլէ, զէվճ վէ էվլատլարընն ավտէթլէրինէ միւնթազըրէ պուլունաճագ իսէ տէ, պունուն տախի պիր հատտ ու տէրէճէսի վար տըր. զիրա, հատտըն թէճավիւզիւ հալինտէ, զէվճէ տախի ար ու հիճապտան սարֆը նազար իլէ, մէյեուսիյեէթ վէ քէտուրէթինտէն նաչի, քէնտուսինի սէֆահաթ վէ մուաշիրէթի մէզմումէ վէ քէրիհէեէ թէսլիմ իտէճէկինտէն, վուգուաթ վէ հալաթը մէզքիւրէյի միւէլլէմէեէ, մահզա զէվճ սէպէպ օլաճաղընտան, մուհապպէթ վէ սատագաթ, աեալը մէզքիւրէտէն մահվ ու նապէտիտ, վէ նիֆագ ու զբատիյեէթ, քեաֆֆէյի նէթայիճի մուզիրրէ վէ վէխիմէլէրիյլէ, հիւքմֆէրմա օլուպ, նիհայէթ իւլէմի, զէվճ պիլէ սէֆիլ վէ սէրկէրտան հալինտէ օլուր։

(Պոէբ-ը Խ-ը)

55) ԱՀՎԱԼԸ ՍԻՊԷՐԻԱ

ԻԻՉ ՖԻՐԱՐԻԼԷՐ ՎԱԳԸԱՍԸ

—o—

Նատէժ Գազաղընն պէօյլէ գարշըլարընա չըգմասընտան նաչի տիւշարը էնտիշէ օլմագտա օլտուղու կիպի, Լատիսլասընտա կէօղլերի տօլմաեա պաշլամագտա իտի։ Եէկօր պունլարըն իբխսինէ տախի զայրէթ վէ ճէսարէթ վիրտի, վէ Թէքէլէ տէ, Գազաղընն գբզաղբյլա պէրապէր կիտիլմէքլիկի էմր իյլէտի։

Ուչ գբզագ տախի եօլու իլէ ալարագ գօշմաեա պաշլատըլար, վէ Գազագ քէնտի քէօբէքլերինի թահրիք իլէ ֆիրարիլէրին ըն գօշուլմուշ օլան գբզագլարընը կէչմէքլիկէ չալըշարագ եարբչա չըգըշպ էյլէնմէկէ պաշլատըզընտան, վէթէքէլ իլէ Խօրթտա այնի իտտաա իլէ բէգապէթ տէվամ իյլէտիքլերինտէն, օլ մէրթէպէ սիւրաթ իւզրէ գօշտուրտուլար քի, արատան պիր չէյրէք կէչէր կէչմէզ տերպէնտ կէօրիւնտիւ, վէ Եէկօրուն գալպի շիտտէթ իւզրէ աթմաեա պաշլատը, չիւնքի մէզքիւր թէհլիքէտէն գուրթուլմագըզընը պիր չարէսինի տիւշիւնմէքտէ օլտուղունտան, տիւշարը իգթիրապ վէ տէհշէթ օլմագտա իտի։

Տերպէնտ տէնիլէն մահէլլ աթիգ վէ խարապ վէ ախշապ պիր գուլէճիք իտի։

Մէզքիւր գուլէճիկէն պիր թաքիրընտա պիր ուֆաճըգ քէօյ տախի պուլունմագտա իտի։

Պու գուլէճիքտէ օն նէֆէր Գազագ գարաղօլ նէֆէրլերի վէ պիրտէ պաշլարը պուլունարագ, մէրգումանէ էմր ու գումանտա վիրմէքտէ իտի, վէ մէրգումուն վազյիֆինտէն պիրի տէ, քիրբիւք տէրիլէրտէն լազըմ կէլէն վէրկիյի թօբլաեբպ թահսիլ լյլէմէք իտի։

Տէրպէնտ աղասը, զիքրի կէչէն քէօյիւն էն պիւյիւք էվլէրինտէն պիրինտէ իգամէթ իթմէքտէ օլտուղունտան, Գազագ, Եէկօր իլէ արգատաշլարընը նէզտինէ կէօթիւրիւպ թագտիմ իյլէտի։

Մէրգում սաշլարընը անճագ օրատա աղարթմըշ վէ զայէթլէ գուրնազ պիր իխթիեար Ռուս իտի, վէ զանն օլունտուղունա կէօրէտէ եա ասկէրլիքտէն չըգմա պիր աթիգ զապիթ վէ եախօտ սայիր մահէլլտէն նէֆիտիվիշ պիր մէէմուր իտի...։

Էօյլէ պիր գուրնազ ատէմ գարշըսընտա, զայէթլէ ճէսարէթլի պիր հալտէ պուլունմագլըգ իգթիզա իթմէքտէ օլտուղունտան, վէ Եէկօր տա պունուն բէք ալէա ֆարգընտա պուլունտուղունտան, քէմալի ճէսարէթ իւզրէ պուլունմագլըգը էվվէլինտէն գուրտու, վէ մէրգումուն գարշըսընա չըգար չըգմազ, քէնտիլէր միսիլլու եօլճուլար հագգընտա, լազըմ կէլէն հիւրմէթ ու րիայէթ օլունաճագ եէրտէ, էօյլէ պիր Գազաղըն սիլահ էլտէ քէնտիլերի եօլարընտան չէվիրմէսինտէն տօլաեը պիր չօգ սիթմէրէ գալգըշտը։

Մ. Լաֆլէօր, մէրգումուն իսթիմալ էյլէտիկի լիսանը պիրազ աղըրճա վէ մուզիրրճէ կէօրտիւկիւնտէն, լագբրտըսընը քէսէրէք։

— Պագսանաեբընըզ, ազիզիմ, պիզ պուրաեա եալբընըզ մէրգում Գազաղընն պիզէ սէօյլէմէսի իչին կէլմէյիպ, իլլա բէք ալէա պիլիրսինիզ քի, գարնըմըզ բէք աճ օլտուղունտան, պունու պիր այնի ֆուրսաթ ատտ իտէրէք, մահզա գարնըմըզը տա տօեուրմագ իչին կէլտիք, պէնիմ հէմ գարնըմ աճ տըր, վէ հէմ տէ սուսամըշըմ տըր, էլպէթթէ էֆէնտի պիր սբճագ թաամ թէտարիքինի էմր իտէրէք, պատիի թէշէքքիւրիմիզ օլմազըզա հիմմէթ իյլէեէճէք տիր, տէտի։

—Տիմէք տիր քի նիյեէթինիզ պուրատա պիրազ արամ իթմէքլիք տէկիլ տիր, էօյլէ՞ մի, տէյի սիւալ իթտի իխթիեար Ռուս, անլաշըլան, նէ եէեէճէք իչէճէք ալմագըզա իհթիեաճընըզ պուլունմագտա տըր, վէ նէտէ գբզագլարընըզ ըէնլէրինի տէկիշտիրմէքլիկէ։ (Մէրգում օրալարընն էն պաշ զապիթի վէ մէէմուրու օլտուղունտան, անընն միւսաատէսի օլմատըգճա, քիմսէ պիր չէյ ալամամագտա իտի։)

— Պիզ եագուչտան կէլմէքտէ իսէքտէ, ըէնլէրիմիզ Զաշիվէրսքտէ տէկիշիլմիշ օլտուգլարընտան, հէնուզ եօրուլմուշ տէկիլ տիրլեր, վէ մէէքիւլաթըմըզ տախի չօգճա տըր, տէյի ճէվապ վէրտի Եէկօր։

— Նէ՞րէեէ կիթմէքտէսինիզ։

— Նիժնի-Գոլիմքէ կիթմէքտէյիզ, պու մատմազէլ իլէ պիրատէրի պու քիւչիւք չօճուգ, ըէֆիգինինզին, եանի շէհրի մէզպուր զապիթինին էվլատլարը տըրլար... բէտէրլերի քէյֆսիզ օլտուղունտան, եանընա կէօթիւրմէքտէյիմ...։

—Ա՛, Թումանօֆ քէյֆսիզ իմիշ, էօյլէ՞ մի, տիմէք տիր քի բէք աղըր պիր հալտէ օլմալը տըր քի... պէն իսէ հալէա իշիթմէտի իտիմ, հիշ մալիւմաթըմ եօգտուր. էվվէթ, քէրիմէսի իլէ մախատումինին եագուչտա թահսիլի թաալիմ ու թէրպիյեէ իյլէմէքտէ օլտուգլարընը պիլմէքտէ իտիմ...։

(Տէվ-Դ)

ԿՐՕՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՄ

ՈՒՍՈՒՄՆ ԲՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՀԱՒԱՏՈՑ

Ի ՊԷՏՍ

Զատահաս աշակերտաց, ընծայաց եւ եկեղեցասիրաց։

—

ԵՐԿԱՍԻՐԵԱՑ

Տ. ԽՈՐԷՆ ԲԱՀԱՆԱՑ ԲԻԶԻՐԵԱՆ

ԿԻԻՐԻՆՑԻ

Կրօնական ժողովուն բուխսաթը իլէ թապ իտիլիպ, վէ քէզալիք Կրօն. ժողովուն թաստիգնամէսիյլէ մէյտանը ինթիշարէ չըգարըլմըշ օլան պու քիթապ 373 սահիֆէտէն իպարէթ օլտուղու, վէ կիւզէլճէ տէ ճիլալէթտիրիլմիշ պուլունտուղը հալտէ, եսլընըզ օնար զուրուշա սաթըլմագտա արը։

ՄԱՆՈՒԷԼ Կ. ՄԻՐԱԽՈՐԵԱՆ

—

ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՀԱՅԱԲՆԱԿ ԳԱԻԱՌՍ

ԱԲԵԻԵԼԵԱՆ Տ.Ճ.ԿԱՍՏԱՆԻ

—

ՏԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՍԱՐԷՆ ԵՒ ՁՈՐԷՆ, ՀՆԷՆ ԵՒ ՆՈՐԷՆ

ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏՆՈՑ

—

ՄԱՍՆ Բ.

Հայաբնակ գաւառաց ընդհանուր նկարագրութիւն, տեղեկագրութիւն, աշխարհագրութիւն, վիճակագրութիւն, հնագրութիւն, նորագրութիւն, պատմագրութիւն, ազանդագրութիւն, հաստատութիւն, կենագրութիւն, կենսագրութիւն, սրբագրութիւն, եւ այլ նիւթեր պարունակող Ազգ. գործ մի է, խիստ կարեւոր եւ հետաքրքրական, գրուած ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹԵԱՄԲ, նոր ոճով եւ նոր ուղղութեամբ, արժանի ամեն հայու վերծանութեան։

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով, նոյնպէս Պահեստ-գափու Ջրավաճառ Պողոս եւ Ցակոբ աղաներուն խանութը։ Գին 10 դահեկանի։

Դպրոցաց համար զեղչ կը լինի։

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ ՖԻՀՐԻՍԹԻ

1. Կիւլխանէտէ գրաւթ օլունան խաթթը Հիւմաեուն.
2. Իսլահաթ ֆէրմանը աալիսի.
3. Ճիւլուսու Հիւմաեուն ազբիպկնտէ չէրէֆտուտուր իտէն խաթթը Հիւմաեուն.
4. Մէվատը ումումիյէ. Թապիկիէթի Օսմանկիէ Գանուննամէսի.
6. Մէհաքիմի նիզամկիեէ հագգընտա նիզամնամէ.
7. Մէհաքիմի նիզամկիեէնին թէշքիլաթը գանունու.
8. Ուսուլի մուհաքէմաթը Հուգուգբյեէ գանունու.
9. Իլամաթը հուգուգբյեէնին սուբէթի թէնֆիզինէ տայիր գանուն.
10. Ուսուլի մուհաքէմաթը ճէզալիյէ գանունու.
11. Մէհաքիմի նիզամկիեէտէ ալընմասը լազըմ կէլէն խարճլարա տայիր նիզամնամէ.
12. Թիճարէթի պէրրկիեէ Գանուննամէսի վէ զէյլերի.
13. Թիճարէթ գանուննամէսինին 146ընճը մատտէսինին զէյլի.
14. Թիճարէթի պահրկիեէ գանուննամէսի Հիւմաեուն.
15. Թիճարէթի պահրկիեէ գանուննամէսինին թահիհ օլունան 3, վէ 58, վէ 40ընճը մատտէլերի.
16. Գանուննամէսի մէզքիւրէ թէզեել օլունան մատտէ.
17. Զէյլի գանունու թիճարէթին 28ինճի մատտէսինէ իլավէ օլունան ֆրզրայի նիզամկիեէ.
18. Զէյլի գանունու թիճարէթին 28ինճի մատտէսի մազամընա գայիմ օլմագ իւզրէ, ֆրզրայի գանունկիեէ մուճիպինճէ թահրիրաթը ումումկիեէ.
19. Իլամաթը հուգուգբյեէնին սուվէրի իճրաիյէսինէ տայիր գանունը մուվագգաթին 39 ունճու մատտէսինէ զէյլ.
20. Սէքիսթրօ մատտէսինին նիզամը միթթէխէզի.
21. Թաշրա մէճլիսլէրի ագալարընին, եէկտիկէրի հագգընտա թէզատիմինէ տայիր նիզամ.
22. Գոնոլօսլար հագգընտա նիզամնամէ.
23. Ֆիյ 29 զիլգատէ, սէնէ 1287 թարիխկիյէ, Տաճիկկիեէ նէզարէթի ճէլիլէսինէն թանզիմ կըլընան միւզէքքէրէնին սուրէթի.

Ֆիյ 40 զուրուշ

ԻԲԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ ՖԻՀՐԻՍԹԻ

1. Ճէզա գանուննամէյի Հիւմաեուն.
2. Գանուննամէյի արազի.
3. Թարու նիզամնամէսի.
4. Թարու սէնէտաթը հագգընտա թալիմաթ.
5. Թարիֆնամէ.
6. Արազիի էմրկիեէ վէ մէվգուֆէնին թէվսիի ինթիգալաթընա տայիր նիզամնամէ վէ զէյլ.
7. Պիլ իճարէթէյն թէսարրուֆ օլունան միւսագգաֆաթ վէ միւսթաղալաթըն թէվսիի ինթիգալաթընա տայիր.
8. Թէպասյի էճնէպկիեէնին էմլաք իսթիմլաքինէ տայիր նիզամնամէ.
9. Թէրհինի էմլաք հագգընտա մէվատը նիզամկիեէ.
10. Տէյն իլին էմլալը զայրի մէնգուլէնին ֆիրուխթի հագգընտա նիզամնամէ.
11. Արազիի էմրկիեէ վէ մէվգուֆէ, զէ միւսագգաֆաթ վէ միւսթէղէլաթը վագֆկիեէնին պատէլ վէ ֆաթ թէէմինի տէյն իթմէսինէ տայիր նիզամնամէ.
12. Մէտեուն իւհտէսինտէ պուլունան արազինին սուրէթի ֆիրուխթինէ տայիր ֆրզրաթը նիզամկիեէ.
13. Թաշրարտա պուլունան միւսագգաֆաթ վէ միւսթէղէլաթ իլին վիրիլէճէք գօյանը իլմ ու խապէրլէրէ տայիր թալիմաթ.
14. Թարիֆնամէ.
15. Պէր վէճհի միլքկիեէթ թէսարրուֆ օլունան կէտիբլէրէ տայիր նիզամնամէ.
16. Գօնթրաթօ նիզամնամէսի.
17. Միւրապահա նիզամնամէսի.
18. Էմվալը իթամ նիզամնամէսի.
19. Իթամ սանտըգլարընին սուրէթի խարէսի հագգընտա նիզամնամէ վէ զէյլերի.
20. Ֆապրիգա մամուլաթը լա էշեայի թիճարկիեէ ալէամէթի ֆարիզա նիզամնամէսի.
21. Էվգաֆ պէյթիւլ մալի թարաֆընտան թահրիր օլունան թէրէքքէլէր հագգընտա նիզամնամէ վէ զէյլի,
22. Խրիսթիանա թէրէքքէլերինին սուրէթի թահրիրինէ տայիր թահրիրաթը ումումկիեէ.
23. Պիլ ումում մէհքիմի շերկիեէ հագգընտա նիզամնամէ.
24. Տիվանը ահքամը ատլիկիեէ նիզամնամէյի էսասխի.
25. Հափալէ եէմկիեէթինին վազայիֆի ումումկիեէթընա տայիր նիզամնամէ.
26. Տէրսաաաէթ հուգուգը ատլիկիեէ վէ ճէզալիկիեէ մէհքիմի նիզամկիեէսինի թէշքիլաթ վէ վազայիֆինէ տայիր նիզամնամէ.
27. Տիվանը ահքամը ատլիկիեէտէ ալընան բիւսուում թարիֆէսի.
28. Վիլայէթլէրտէ տաավկի հուգուգը եէտէն ալընան բիւսուում նիզամը.
29. Վիլայէթլէրտէ ասաքիրի զապթիկիեէնին, տաավկի հուգուգբյեէ իհզարկիեէսինտէն ալահաղը խարճլարա թալիմաթ.
30. Թէշքիլաթը վիլայէթ նիզամնամէսի.
31. Իտարէյի ումումկիեէյի վիլայէթ նիզամնամէսի.
32. Ճէզա գանուննամէսի զէյլերի.

Ֆիյ 50 զուրուշ

ԹԱԼԻՈ ԻԻԶԻՒՄ ԲԱԳԸՍԸ

Զէնտ սէնէ մուզատէմ, Գալաթատա խալիս իւզիւմ բագբսը թէրթիպի իլէ քէսպի չէօհրէթ լմմիշ օլան Մուրատեան Մկրտիչ Նամ չախապու քէրրէ, քէզալիք Գալաթատա Վօյվոտա ճատտէսինտէ վագը Ալմանեա բօսթանանէսի գարշըսընտա 20 նիւմէրօլու մաղազատա, խասէթէն գաղան գուրբաղ էնվայի նէֆիս բագբլար թէրթիպինէ պաշլամըշ արը։

Մէգքիւր բագբլար գաբալը չիչէլէր տէրունինտէ պուլունտուղու համար, մէգքիւր մաղազատա ֆիր-խիրիմէ քաէ օլուգատան պաշգա, Իսթանպօլտա Ուզուն-չարշըտա Քիլիսա խանը սրրասընտա 362 Ն՝. Ֆրէնքեան մաղազասընտա, վէ Գատը-քէօյիւնտէ Մատա ճատտէսինտէ վագը բէրուքէր Սիմոն ադա տիւքքեանընտա տաքի սաթըլմագտա արը։

Մէգքիւր իւչ մահէլլէէն պաշգա օլ իսիմ իլէ սաթըլանլարը, սաթմէ վէ թագլիտ օլաճաղը աշկիբեար արը։

Իրիթաբ իտէրիզ քի, պու ֆապրիգանին սահիպի օլան զաթ, Գալաթատա վէ Իսթանպօլտա Էվրօբա մալէրի մաղազալարը պուլունան խիւճարբ միթէպէրէէն օլան Մըկրտիչ էֆէնտի Մուրատեան օլմալը պայիր պիր զաթ արը։

ՏԻՒՍԹՈՒՐ

Նիզամնամէսի մուճիպինճէ, տէրէճաթը միւխթէլիֆէէ թագսիմ, վէ արզ ու իսթիդամէթլէրինի թայէին իչին, տէվայիրի պէլէտիյէէտէն եաբբըպ, լեէճիլ թաստիգ կէօնտէրիլէն խարիթալարը թէսդիզ վէ թաստիգ, վէ պէլէտիյէ վիրկիսի նիզամը, վէ ագիվ ու թէնզիլ միւաթէտիյեաթը բույեէթ ու ֆասլ, վէ մագթուէն իտարէ զըլընաճագ բիւսումուն միւզայիտէ վէ իհալէսինէ, վէ էնտաֆլըզա տայիր տաավկի իւզերինէ պիլ հավալէ, էնտաֆ ճէմիյեթլէրինտէն վիրիլճէք թագրիրլերի, նիզամընա թէվֆիգան բույեէթ, վէ իբի, վէ տահա զիեատէ տայիրելէր պէյնինտէ միւշթերէք ամէլիյեաթ իչին, ալէագատար օլան տայիրելէր մէճլիսլէրի տաազասընտան իքիչեր զաթ պուլունարագ, հէր տայիրէնին հիսսէսինի թայէին ու թէֆրիգէ մէէմուր տուր։ Վէզնէնին, հէր այ պաշլարընտա վիրիճէկի իճմալ իւզերինէ, մուհասէպէճի, մէճլիս տաազասընտան իքի, վէ մուհասէպէտէն իքի քեաթիպ իլէ պէրաբէր, այտա պիր տէֆտ վարիտաթ վէ սարֆիյեաթը հիսապընը պիթթէտգըգ, վէզնէնին մէվճուտինի մուայէնէ վէ թաստատ իտէճէք տիր։

Մուհասէպէճիլիք վազայիֆի.

9. Մուհասէպէճիլիք վազայիֆի, շէհիր էմանէթինէ այիտ վարիտաթ վէ մէսարիֆաթ, գուեուտը հիսապկիեէսինին հիւսնի թանզիմ, վէ տէվայիրի պէլէտիյեէտէն կէլէն մուհասէպաթ ճէտավիլ վէ տէֆթաթիրինին թէտգըգը, վէ էմանէթ մուվազէնէ ճէտվէլինին թանզիմի, վէ սարֆիյեաթը, նիզամընա մուվաֆրգ օլմագ շարթիյլէ թաստիգի, վէ մայեէթինտէ պուլունան թահսիլ մէճմուրլարը մաարիֆէթիյլէ, վարիտաթըն վագթ ու զէմանիյլէ թահսիլ վէ իսթիֆաաը, վէ էմանէթին ումուրու մալիյեէսինէ միւթէալիգ մէվատտաբն նիզամընա թէվֆիգան թէտվիյեէսի խուսուսլարընտան իպարէթ տիր։

Մէքթուպճուլուգ վազայիֆի.

10. Մէքթուպճուլուգուն վազայիֆի, էմանէթին ումուրու թահրիրիյեէսինի իճրա, վէ էմանէթէ այիտ էվրագը հիւսնի մուհաֆազատէն, վէ պու խուսուսլարա միւթէալլիգ տէֆթիրի գուեուտիյեէի թանզիմատէն իպարէթ տիր։ Էվրագ օտտաը, մէքթուպճուլուգուն թահթը իտարէսինտէ տիր։

Սէր միհէնտիսլիք վազայիֆի,

11. Սէր միհէնտիսլիք վազայիֆի, թուրուգ վէ էպնիյեէ, վէ ինշաաթ վէ թաամիրաթէ, վէ ալէլ ումում քէշֆիյեաթէ, վէ պիլճիւմլէ խուսուսաթը ֆէննիյեէէ միւթէալլիգ հավալէ օլունան իշլերին իճրայի իգթիզալէրինտէն, վէ էմանէթ հէնտէսէխանէսինճէ թանզիմ օլունան, վէ տէվայիրի պէլէտիյեէտէն կէլէն խարիթալարը վէ ըսիմլերին, վէ հէնտէսէխանէեէ միւթէալլիգ էվրագը սայիրէնին հիւսնի մուհաֆազալարընտան իպարէթ տիր։

Սու նէզարէթի վազայիֆի.

12. Սու նէզարէթինին վազայիֆի, տայիմա թահարրիեաթ վէ քէշֆիյեաթ իճրասը յա, պէնտլէրտէ, վէ ումումի վէ խուսուսի սու եօլլարը իլէ մուալուգ վէ չէշմէլէրտէ ճիւդ իւքիւլլի պօգուդլուգ պուլունտուգտա, տէրհալ էմանէթէ պիլտիրէրէք, մէսարիֆի թամիրկիեէսինի, այիտ օլտուղու մահէլլէէն իսթիֆա իլէ, թամիր իթտիրմէքտէն, վէ ֆէրաղ վէ ինթիգալտէ մուամէլաթը ճարիյեէեի իճրա իթմէքտէն, վէ ումումէն սու եօլճուլարընա նէզարէթ իյլէմէքտէն իպարէթ տիր։

Էմանէթ վէգնէտարը վազայիֆի.

13. Շէհիր էմանէթի վէգնէտարը վազայիֆի, քէֆալէթի միւթէպէրեէ մէրպութ օլտուղու հալտէ, էմանէթ վարիտաթընը գապը ու սարֆընա, վէ եէվմի վուգու պուլան մագպուզաթ վէ մէտֆուաթը, վէ սանտըգ մէվճուտունու հավի պիր ճէտվէլ թանզիմիյլէ, հէր ագշամ, շէհիր էմանէթինէ իթաեէ մէէմուր տուր. վէգնէտար, շէհիր էմնի թարաֆընտան, էվրագը իւզերինէ «վիրիլէ» տէնիլմէտիքճէ, վէ մուհասէպէճի թարաֆընտան թարիխ գօնուլարագ, զիյրի իմզա գըլընմաը ղճա, սանտըգտան հիչ քիմսէեէ պիր ագճէ վիրմէեէճէք տիր։

Էմանէթ միւֆէթթիշ վէ չավուշլարը վազայիֆի.

14. Շէհիր էմանէթի միւֆէթթիշ վէ չավուշլարը, էմանէթին վարիտաթընը թահսիլ, վէ էմանէթին մէսարիֆինէ թանզիմ կըլընան միւզէքքէրէնին սուրէթի.

Ֆիյ 40 զուրուշ

ԻԲԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ ՖԻՀՐԻՍԹԻ

1. Ճէզա գանուննամէյի Հիւմաեուն.
2. Գանուննամէյի արազի.
3. Թարու նիզամնամէսի.
4. Թարու սէնէտաթը հագգընտա թալիմաթ.
5. Թարիֆնամէ.
6. Արազիի էմրկիեէ վէ մէվգուֆէնին թէվսիի ինթիգալաթընա տայիր նիզամնամէ վէ զէյլ.
7. Պիլ իճարէթէյն թէսարրուֆ օլունան միւսագգաֆաթ վէ միւսթաղալաթըն թէվսիի ինթիգալաթընա տայիր.
8. Թէպասյի էճնէպկիեէնին էմլաք իսթիմլաքինէ տայիր նիզամնամէ.
9. Թէրհինի էմլաք հագգընտա մէվատը նիզամկիեէ.
10. Տէյն իլին էմլալը զայրի մէնգուլէնին ֆիրուխթի հագգընտա նիզամնամէ.
11. Արազիի էմրկիեէ վէ մէվգուֆէ, զէ միւսագգաֆաթ վէ միւսթէղէլաթը վագֆկիեէնին պատէլ վէ ֆաթ թէէմինի տէյն իթմէսինէ տայիր նիզամնամէ.
12. Մէտեուն իւհտէսինտէ պուլունան արազինին սուրէթի ֆիրուխթինէ տայիր ֆրզրաթը նիզամկիեէ.
13. Թաշրարտա պուլունան միւսագգաֆաթ վէ միւսթէղէլաթ իլին վիրիլճէք գօյանը իլմ ու խապէրլէրէ տայիր թալիմաթ.
14. Թարիֆնամէ.
15. Պէր վէճհի միլքկիեէթ թէսարրուֆ օլունան կէտիբլէրէ տայիր նիզամնամէ.
16. Գօնթրաթօ նիզամնամէսի.
17. Միւրապահա նիզամնամէսի.
18. Էմվալը իթամ նիզամնամէսի.
19. Իթամ սանտըգլարընին սուրէթի խարէսի հագգընտա նիզամնամէ վէ զէյլերի.
20. Ֆապրիգա մամուլաթը լա էշեայի թիճարկիեէ ալէամէթի ֆարիզա նիզամնամէսի.
21. Էվգաֆ պէյթիւլ մալի թարաֆընտան թահրիր օլունան թէրէքքէլէր հագգընտա նիզամնամէ վէ զէյլի,
22. Խրիսթիանա թէրէքքէլերինին սուրէթի թահրիրինէ տայիր թահրիրաթը ումումկիեէ.
23. Պիլ ումում մէհքիմի շերկիեէ հագգընտա նիզամնամէ.
24. Տիվանը ահքամը ատլիկիեէ նիզամնամէյի էսասխի.
25. Հափալէ եէմկիեէթինին վազայիֆի ումումկիեէթընա տայիր նիզամնամէ.
26. Տէրսաաաէթ հուգուգը ատլիկիեէ վէ ճէզալիկիեէ մէհքիմի նիզամկիեէսինի թէշքիլաթ վէ վազայիֆինէ տայիր նիզամնամէ.
27. Տիվանը ահքամը ատլիկիեէտէ ալընան բիւսուում թարիֆէսի.
28. Վիլայէթլէրտէ տաավկի հուգուգը եէտէն ալընան բիւսուում նիզամը.
29. Վիլայէթլէրտէ ասաքիրի զապթիկիեէնին, տաավկի հուգուգբյեէ իհզարկիեէսինտէն ալահաղը խարճլարա թալիմաթ.
30. Թէշքիլաթը վիլայէթ նիզամնամէսի.
31. Իտարէյի ումումկիեէյի վիլայէթ նիզամնամէսի.
32. Ճէզա գանուննամէսի զէյլերի.

Ֆիյ 50 զուրուշ

ԹԱԼԻՈ ԻԻԶԻՒՄ ԲԱԳԸՍԸ

Զէնտ սէնէ մուզատէմ, Գալաթատա խալիս իւզիւմ բագբսը թէրթիպի իլէ քէսպի չէօհրէթ լմմիշ օլան Մուրատեան Մկրտիչ Նամ չախապու քէրրէ, քէզալիք Գալաթատա Վօյվոտա ճատտէսինտէ վագը Ալմանեա բօսթանանէսի գարշըսընտա 20 նիւմէրօլու մաղազատա, խասէթէն գաղան գուրբաղ էնվայի նէֆիս բագբլար թէրթիպինէ պաշլամըշ արը։

Մէգքիւր բագբլար գաբալը չիչէլէր տէրունինտէ պուլունտուղու համար, մէգքիւր մաղազատա ֆիր-խիրիմէ քաէ օլուգատան պաշգա, Իսթանպօլտա Ուզուն-չարշըտա Քիլիսա խանը սրրասընտա 362 Ն՝. Ֆրէնքեան մաղազասընտա, վէ Գատը-քէօյիւնտէ Մատա ճատտէսինտէ վագը բէրուքէր Սիմոն ադա տիւքքեանընտա տաքի սաթըլմագտա արը։

Մէգքիւր իւչ մահէլլէէն պաշգա օլ իսիմ իլէ սաթըլանլարը, սաթմէ վէ թագլիտ օլաճաղը աշկիբեար արը։

Իրիթաբ իտէրիզ քի, պու ֆապրիգանին սահիպի օլան զաթ, Գալաթատա վէ Իսթանպօլտա Էվրօբա մալէրի մաղազալարը պուլունան խիւճարբ միթէպէրէէն օլան Մըկրտիչ էֆէնտի Մուրատեան օլմալը պայիր պիր զաթ արը։

Սու նէզարէթի վազայիֆի.

12. Սու նէզարէթինին վազայիֆի, տայիմա թահարրիեաթ վէ քէշֆիյեաթ իճրասը յա, պէնտլէրտէ, վէ ումումի վէ խուսուսի սու եօլլարը իլէ մուալուգ վէ չէշմէլէրտէ ճիւդ իւքիւլլի պօգուդլուգ պուլունտուգտա, տէրհալ էմանէթէ պիլտիրէրէք, մէսարիֆի թամիրկիեէսինի, այիտ օլտուղու մահէլլէէն իսթիֆա իլէ, թամիր իթտիրմէքտէն, վէ ֆէրաղ վէ ինթիգալտէ մուամէլաթը ճարիյեէեի իճրա իթմէքտէն, վէ ումումէն սու եօլճուլարընա նէզարէթ իյլէմէքտէն իպարէթ տիր։

Էմանէթ վէգնէտարը վազայիֆի.

13. Շէհիր էմանէթի վէգնէտարը վազայիֆի, քէֆալէթի միւթէպէրեէ մէրպութ օլտուղու հալտէ, էմանէթ վարիտաթընը գապը ու սարֆընա, վէ եէվմի վուգու պուլան մագպուզաթ վէ մէտֆուաթը, վէ սանտըգ մէվճուտունու հավի պիր ճէտվէլ թանզիմիյլէ, հէր ագշամ, շէհիր էմանէթինէ իթաեէ մէէմուր տուր. վէգնէտար, շէհիր էմնի թարաֆընտան, էվրագը իւզերինէ «վիրիլէ» տէնիլմէտիքճէ, վէ մուհասէպէճի թարաֆընտան թարիխ գօնուլարագ, զիյրի իմզա գըլընմաը ղճա, սանտըգտան հիչ քիմսէեէ պիր ագճէ վիրմէեէճէք տիր։

Էմանէթ միւֆէթթիշ վէ չավուշլարը վազայիֆի.

14. Շէհիր էմանէթի միւֆէթթիշ վէ չավուշլարը, էմանէթին վարիտաթընը թահսիլ, վէ էմանէթին մէսարիֆինէ թանզիմ կըլընան միւզէքքէրէնին սուրէթի.

Ֆիյ 40 զուրուշ

ԻԲԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ ՖԻՀՐԻՍԹԻ

1. Ճէզա գանուննամէյի Հիւմաեուն.
2. Գանուննամէյի արազի.
3. Թարու նիզամնամէսի.
4. Թարու սէնէտաթը հագգընտա թալիմաթ.
5. Թարիֆնամէ.
6. Արազիի էմրկիեէ վէ մէվգուֆէնին թէվսիի ինթիգալաթընա տայիր նիզամնամէ վէ զէյլ.
7. Պիլ իճարէթէյն թէսարրուֆ օլունան միւսագգաֆաթ վէ միւսթաղալաթըն թէվսիի ինթիգալաթընա տայիր.
8. Թէպասյի էճնէպկիեէնին էմլաք իսթիմլաքինէ տայիր նիզամնամէ.
9. Թէրհինի էմլաք հագգընտա մէվատը նիզամկիեէ.
10. Տէյն իլին էմլալը զայրի մէնգուլէնին ֆիրուխթի հագգընտա նիզամնամէ.
11. Արազիի էմրկիեէ վէ մէվգուֆէ, զէ միւսագգաֆաթ վէ միւսթէղէլաթը վագֆկիեէնին պատէլ վէ ֆաթ թէէմինի տէյն իթմէսինէ տայիր նիզամնամէ.
12. Մէտեուն իւհտէսինտէ պուլունան արազինին սուրէթի ֆիրուխթինէ տայիր ֆրզրաթը նիզամկիեէ.
13. Թաշրարտա պուլունան միւսագգաֆաթ վէ միւսթէղէլաթ իլին վիրիլճէք գօյանը իլմ ու խապէրլէրէ տայիր թալիմաթ.
14. Թարիֆնամէ.
15. Պէր վէճհի միլքկիեէթ թէսարրուֆ օլունան կէտիբլէրէ տայիր նիզամնամէ.
16. Գօնթրաթօ նիզամնամէսի.
17. Միւրապահա նիզամնամէսի.
18. Էմվալը իթամ նիզամնամէսի.
19. Իթամ սանտըգլարընին սուրէթի խարէսի հագգընտա նիզամնամէ վէ զէյլերի.
20. Ֆապրիգա մամուլաթը լա էշեայի թիճարկիեէ ալէամէթի ֆարիզա նիզամնամէսի.
21. Էվգաֆ պէյթիւլ մալի թարաֆընտան թահրիր օլունան թէրէքքէլէր հագգընտա նիզամնամէ վէ զէյլի,
22. Խրիսթիանա թէրէքքէլերինին սուրէթի թահրիրինէ տայիր թահրիրաթը ումումկիեէ.
23. Պիլ ումում մէհքիմի շերկիեէ հագգընտա նիզամնամէ.
24. Տիվանը ահքամը ատլիկիեէ նիզամնամէյի էսասխի.
25. Հափալէ եէմկիեէթինին վազայիֆի ումումկիեէթընա տայիր նիզամնամէ.
26. Տէրսաաաէթ հուգուգը ատլիկիեէ վէ ճէզալիկիեէ մէհքիմի նիզամկիեէսինի թէշքիլաթ վէ վազայիֆինէ տայիր նիզամնամէ.
27. Տիվանը ահքամը ատլիկիեէտէ ալընան բիւսուում թարիֆէսի.
28. Վիլայէթլէրտէ տաավկի հուգուգը եէտէն ալընան բիւսուում նիզամը.
29. Վիլայէթլէրտէ ասաքիրի զապթիկիեէնին, տաավկի հուգուգբյեէ իհզարկիեէսինտէն ալահաղը խարճլարա թալիմաթ.
30. Թէշքիլաթը վիլայէթ նիզամնամէսի.
31. Իտարէյի ումումկիեէյի վիլայէթ նիզամնամէսի.
32. Ճէզա գանուննամէսի զէյլերի.

Ֆիյ 50 զուրուշ

ՏԻՒՍԹՈՒՐ

Նիզամնամէսի մուճիպինճէ, տէրէճաթը միւխթէլիֆէէ թագսիմ, վէ արզ ու իսթիդամէթլէրինի թայէին իչին, տէվայիրի պէլէտիյեէտէն եաբբըպ, լեէճիլ թաստիգ կէօնտէրիլէն խարիթալարը թէսդիզ վէ թաստիգ, վէ պէլէտիյեէ վիրկիսի նիզամը, վէ ագիվ ու թէնզիլ միւաթէտիյեաթը բույեէթ ու ֆասլ, վէ մագթուէն իտարէ զըլընաճագ բիւսումուն միւզայիտէ վէ իհալէսինէ, վէ էնտաֆլըզա տայիր տաավկի իւզերինէ պիլ հավալէ, էնտաֆ ճէմիյեթլէրինտէն վիրիլճէք թագրիրլերի, նիզամընա թէվֆիգան բույեէթ, վէ իբի, վէ տահա զիեատէ տայիրելէր պէյնինտէ միւշթերէք ամէլիյեաթ իչին, ալէագատար օլան տայիրելէր մէճլիսլէրի տաազասընտան իքիչեր զաթ պուլունարագ, հէր տայիրէնին հիսսէսինի թայէին ու թէֆրիգէ մէէմուր տուր։ Վէզնէնին, հէր այ պաշլարընտա վիրիճէկի իճմալ իւզերինէ, մուհասէպէճի, մէճլիս տաազասընտան իքի, վէ մուհասէպէտէն իքի քեաթիպ իլէ պէրաբէր, այտա պիր տէֆտ վարիտաթ վէ սարֆիյեաթը հիսապընը պիթթէտգըգ, վէզնէնին մէվճուտինի մուայէնէ վէ թաստատ իտէճէք տիր։

Մուհասէպէճիլիք վազայիֆի.

9. Մուհասէպէճիլիք վազայիֆի, շէհիր էմանէթինէ այիտ վարիտաթ վէ մէսարիֆաթ, գուեուտը հիսապկիեէսինին հիւսնի թանզիմ, վէ տէվայիրի պէլէտիյեէտէն կէլէն մուհասէպաթ ճէտավիլ վէ տէֆթաթիրինին թէտգըգը, վէ էմանէթ մուվազէնէ ճէտվէլինին թանզիմի, վէ սարֆիյեաթը, նիզամընա մուվաֆրգ օլմագ շարթիյլէ թաստիգի, վէ մայեէթինտէ պուլունան թահսիլ մէճմուրլարը մաարիֆէթիյլէ, վարիտաթըն վագթ ու զէմանիյլէ թահսիլ վէ իսթիֆաաը, վէ էմանէթին ումուրու մալիյեէսինէ միւթէալիգ մէվատտաբն նիզամընա թէվֆիգան թէտվիյեէսի խուսուսլարընտան իպարէթ տիր։

Մէքթուպճուլուգ վազայիֆի.

10. Մէքթուպճուլուգուն վազայիֆի, էմանէթին ումուրու թահրիրիյեէսինի իճրա, վէ էմանէթէ այիտ էվրագը հիւսնի մուհաֆազատէն, վէ պու խուսուսլարա միւթէալլիգ տէֆթիրի գուեուտիյեէի թանզիմատէն իպարէթ տիր։ Էվրագ օտտաը, մէքթուպճուլուգուն թահթը իտարէսինտէ տիր։

Սէր միհէնտիսլիք վազայիֆի,

11. Սէր միհէնտիսլիք վազայիֆի, թուրուգ վէ էպնիյեէ, վէ ինշաաթ վէ թաամիրաթէ, վէ ալէլ ումում քէշֆիյեաթէ, վէ պիլճիւմլէ խուսուսաթը ֆէննիյեէէ միւթէալլիգ հավալէ օլունան իշլերին իճրայի իգթիզալէրինտէն, վէ էմանէթ հէնտէսէխանէսինճէ թանզիմ օլունան, վէ տէվայիրի պէլէտիյեէտէն կէլէն խարիթալարը վէ ըսիմլերին, վէ հէնտէսէխանէեէ միւթէալլիգ էվրագը սայիրէնին հիւսնի մուհաֆազալարընտան իպարէթ տիր։

Սու նէզարէթի վազայիֆի.

12. Սու նէզարէթինին վազայիֆի, տայիմա թահարրիեաթ վէ քէշֆիյեաթ իճրասը յա, պէնտլէրտէ, վէ ումումի վէ խուսուսի սու եօլլարը իլէ մուալուգ վէ չէշմէլէրտէ ճիւդ իւքիւլլի պօգուդլուգ պուլունտուգտա, տէրհալ էմանէթէ պիլտիրէրէք, մէսարիֆի թամիրկիեէսինի, այիտ օլտուղու մահէլլէէն իսթիֆա իլէ, թամիր իթտիրմէքտէն, վէ ֆէրաղ վէ ինթիգալտէ մուամէլաթը ճարիյեէեի իճրա իթմէքտէն, վէ ումումէն սու եօլճուլարընա նէզարէթ իյլէմէքտէն իպարէթ տիր։

Էմանէթ վէգնէտարը վազայիֆի.

13. Շէհիր էմանէթի վէգնէտարը վազայիֆի, քէֆալէթի միւթէպէրեէ մէրպութ օլտուղու հալտէ, էմանէթ վարիտաթընը գապը ու սարֆընա, վէ եէվմի վուգու պուլան մագպուզաթ վէ մէտֆուաթը, վէ սանտըգ մէվճուտունու հավի պիր ճէտվէլ թանզիմիյլէ, հէր ագշամ, շէհիր էմանէթինէ իթաեէ մէէմուր տուր. վէգնէտար, շէհիր էմնի թարաֆընտան, էվրագը իւզերինէ «վիրիլէ» տէնիլմէտիքճէ, վէ մուհասէպէճի թարաֆընտան թարիխ գօնուլարագ, զիյրի իմզա գըլընմաը ղճա, սանտըգտան հիչ քիմսէեէ պիր ագճէ վիրմէեէճէք տիր։

Էմանէթ միւֆէթթիշ վէ չավուշլարը վազայիֆի.

14. Շէհիր էմանէթի միւֆէթթիշ վէ չավուշլարը, էմանէթին վարիտաթընը թահսիլ, վէ էմանէթին մէսարիֆինէ թանզիմ կըլընան միւզէքքէրէնին սուրէթի.